

OOPER... see kõlab lahedalt

INNA GRÜNfeldT
inna.grunfeldt@ajaleht.ee

Kenal kevadisel tunnil seisavad vastamisi kaks laulja ja 70 võistlusvalimis Kadriina koolilast. Kokku on tulnud uudishimust saada teada, mida ooper endast kujutab. Või peajatab. Esialgu on laudade ümber võistkondadeks koondunud noores publikuks elavse kõrval natuke ebalust. Mine see dopranni tea ja võta kinni, mida bariion tahab.

Rahvusoperi Estonia muusika-aasta koolinoortele mõeldud haridusprogrammide ringreisi esimene vaatus – ooper on külas kuuel Lääne-Viru koolil. Teine vaatus rõõmustab veel kurt kooli balletiga.

Ooperivaatuse alustuseks saab kümme seisime-lükemelist võistkonda nime. Kõik puha ooperid “Rigolettost” ja “Tannhäuseris” “Carmeni” ja “Faustini”.

Estonia teatri lauljad Triin Ella ja Aare Kodasma titlevad, et täna hakatakse

ooperit rääkima. Humoorikad ja sära-vaadartid tõmbavad lapsed käigupeal vestluse. Küsimusele, kust ooperilireidid saab, sajab vastuseid igast nurgast: Järgmine probleem: mida sel-gea panna? “Kleit!” – “Jilkond!” Õige! “Mis te arvate, kui on ikka hullult äge-dad ja kallid teksad ...” provotseerib Aare Kodasma. “Ei!” – “Jaa!”

“Estonia teater on eestlaste jaoks väga suure tähendusega. See on Eesti esimene kuusealine teater ja maja ehita-ti eestlaste annetusest, ehitari eesti omakeelseks teatiks. Maja on nii vana,

kaunis ja väärkas, et kus sis veel kan-da uhkeid riideid, kui mitte ooperiteat-risti” lahendab Triin Ella vaidluse.

Tehakse inimkate, kuidas teatri-saalis õigesti oma kohale minna. Kat-sejänes Lisett teenib hinnangu: “Braa-vo!” Küsimuste tumrtuli jätkub: millal plaksutatakse? kas teatris võib midagi hüüda? Võib küll! Ja just “Braavo!”, sest see tähendab “väga hästi”.

Kui vana on ooper? 400 aasta eest saab vastraja boonusklepsu. Millist ooperid räägivad? “Põhimõtteliselt sa-mast, millest kõnelevad tänapäeva lau-olid – armastusest, elust,” võtab Kodas-ma pakutud teemad kokku.

Selgeks on saanud ooperi loomise kümme võtmesõna – helilooja, libre-tist, lavastaja, koreograaf, mitut liiki kunstnikud, dirigent. Nüüd tuleb võistkondadel pead

800
NOORT SÖPRA
leidis
Estonia.

Harjutatakse ooperi-hääle tekitamiseks vajalik-ku diafragmahingamist ja kui on selged hääleliigid

sopranist bassini, jagatakse neid iseloomu pidi “Kättemaksudon-tori” tegelaste vahel. See on teooria.

Praktika poolelt esitab metsosopran Triin Ella fragmendi “Carmenis” ja ba-riton Aare Kodasma katkendi Meelise aariaost ooperihäälest HU lau “Wade in China”, lähuvad noorte kuulajate sil-mad suureks kui tõllarattad. (“Ma ei suuda laulda, mind ajab nii naerma, laste näod on nii ilmekad ja emotsioon nii vahva,” tunnustab lauljanna hiljem. “Seda on jube lahe vaadata,” lisab Aare Kodasma muheldes.)

“Tere tulemast rahvusoperisse Estonial!” kõlab pidulik kutsung. Kadriina. Ooper sirutab käe ja napsab noored endasse. Sest on lihtsalt nii lahe.

Aare Kodasma mängib ette ooperikülastusega seotud küsimuste kerkimist, Triin Ella aitab leida vastuseid. MARIANNE LOORENTS

Video- ja heliklipid aitavad märga-ta, mil moel on ooperimuusika põim-nud igapäevaelu. Tund lendab linnu-tivul. Kümme küsimust on andnud ooperiüskutele parajalt peanurdmist. Väga tasavägise viktorini võidab nel-janda klassi tüdrukute võistkond Bo-heim.

Auhinnaks saab igatüks kahe pileti-ga kinkekardi rahvusoperisse. Tüd-rukud säravad. Napilt teiseks jäänud Tannhäuseri noormehed ei pea oope-risse minekut enam sugugi võimatuks. Ooper kõlab ju täisa lahedalt. Braavo! Ooperirühm – lauljad Triin Ella ja Aare Kodasma ning projektijuhit Tuuli Põtk – andis muusika-aasta toel oope-ritunde, mida tavaliselt tehakse Esto-nia teatris väljasõitadena kolmes Ees-

jalik selleks, et liikumine oleks kergem ja sammude ilu paremini näha, et hap-rad balerinid on väga treenitud ja nen-dega ei maksa tüli norida ...

“Arge kunagi kutsuge meesantisi-jat baleriniks, vaid tantsijaks!” paneb Lemme Saarna kuulajaskonnale eriti

Balletijutt jõuab

... ning sealt noormees tulebki. “Saša ütleb Heidiile: “Sa oled väga ilus!” Heidi on natuke häbelik ja küsib: “Mis sa tahad?” Saša ütleb: “Ma armas-tan sind ja vannun sulle igavest truudust.”” tõlgib Lemme Saarna. “Ei ole-gi ju nii keeruline!” julgustab ta pub-likult.

Lisaks žestabihtsarakustele saa-vad kuulajad teada, et balerinide var-vaskingade kõva varbaosa on tehtud kokku liimitud kotriidest, et mees-tantsijad tantsivad pehme-tes sussides, et lii-buv trikoos on va-

välja tänapäeva ning modernballetti il-lustreerib “Noormees Ipanemas”. Sel-liseid uhkeid hüppeid pole Uhmra koo-li saal limselst varem näinud. “Pähkli-pureja” araabia tantsu muusikast kos-tab üle spontaanne ullaatushüüd “aaahhh!”, kui tantsija balerinni kui undusule lae alla tõstab. Järgmisi tõseid jälgitakse juba hinge kinni pidades.

Eesti balleti 100 aastast kõneleb E d u a r d Tubina “Kra-ti” muusika. Se-da balletti saab Es-tonsas näha sügisel. “Kas lähete hea meelega balletti vaata-ma?” pärib Lemme Saarna. “Jaade” sis-se eksib vaid üksikuid “eisid”. Uhmra põhikooli muusi-kaõpetaja Elina Peri üt-

les, et vanasti balletist muusikarundi-des tildse ei räägitud, positivne muu-tus on tulnud viimaste õpikutega.

“Seda, millest on tehtud varvaskin-ga sisu, minu ajal ei õpetatud, seda ja palju muudki sain teada alles hiljem,” rääkis ta.

Kooli direktor Anne Mäeots märkis, et kooli jõudnud haridusprojekt on laiemna tähendusega. “Mis saab veel to-redam olla, kui balleti tuuakse koju kätte. See oli väga õpetlik ja asjalik üle-vaade balleti ajaloost, esimestest tant-susammudest modernse balletini. Li-saks õpetas see lapsi hindama kunsti ja arendas ilumeelt, pani mõtlema, kui raske on balletit õppida,” kõneles ta. Direktori sõnul tahetakse jõuda sel-lemi, et iga nende kooli laps oleks käi-nud vaatamas balletit või ooperit.

Lääne-Virumaal käis balletit külas li-saks Uhmrale Haljalas, Lastlas, Roelias, Väike-Maarias ja Tapal.

Balletikeele tantsiv sõnaraamat

INNA GRÜNfeldT
inna.grunfeldt@ajaleht.ee

“Aaahhh!!!” hüitatasid Uhmra noored justmagu ühest suust, kui tõste lennu-tas balerini kui undusule koolisaali lae alla. Nad teavad nüüd sedagi, kuidas kõlab balletikeeles: “Sa oled väga ilus!”

Programmi “Päikesekuningast Kra-tini” balletitunnis õppisid Lääne-Viru kuuve kooli lapsed tundma lavaransu ajalugu, lugema balletikeelt ja proovi-sid jälgade viit positsiooni.

“Katsuge pölved sirged hoida,” ju-hendab Lemme Saarna. Aga eks katsu hoida, kui varbad peavad olema samal ajal võimalikult väljapoole ... Käte po-sitsioonid – üks-kaks-kolm – ka juurde ja ollaksegi juba tublisti targemad la-vale vaatama.

Balletitajaloo värvikasse lühikursu-sesse kuulub ka balletikeele praktiline õpe, elavaks sõnaraamatuks Heidi Kop-

See pole unenägu - tõepoolest on balletit silin ja praegu, keset päeva koolisaalis. Kuidas kõnelda kaunis liigutuste keeles, näitavad rahvusoperi Estonia balerini Heidi Kopti ja tantsija Aleksandr Kanapilov. MARIANNE LOORENTS